

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświęconych.

ś. † p.

Wacław Stadler

Inspektor Zakładów „Huta Katarzyna“

zmarł dnia 20 października 1917 roku,
przeżywszy lat 60.

W zmarłym tracimy sumiennego i gorliwego pracownika, którego na długo zachowamy w pamięci.

2076

Zarząd Zakładów „Huta Katarzyna“.

W dniu 20 października r. b. zmarł

ś. † p.

Wacław Stadler

Inspektor Zakładów „Huta Katarzyna“.

Zmarły, posiadając prawy charakter, zjednał sobie sympatię i szacunek wśród współpracowników, to też zgon Jego wzbudził ogólny i szczery żal.

Cześć Jego pamięci!

Współpracownicy Zakładów „Huta Katarzyna“.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi z domu przy ulicy Katarzyńskiej Nr. 9 do kościoła w Nowym Sielcu dnia 22-go października t. j. w poniedziałek o godzinie 9-ej rano, poczem odprawione będzie nabożeństwo żałobne.

Pogrzeb odbędzie się w tymże dniu o godzinie 4 ej po południu na cmentarzu parafjalnym. 2077

AJNOWSZA

AJEFEKTOWNIEJSZA

AJEKONOMICZNIEJSZA

Lampka oszczędnościowa

napelniona gazem

— TYPU —

WOTAN „G“

Teatr Zimowy.

W niedzielę dn. 21-go października r. b.

Teatr Zimowy.

Wielki Koncert Stanisława Gruszczyńskiego

bohaterskiego tenora opery warszawskiej ze współudziałem znakomitego pianisty STANISŁAWA ZMIGRYDERA.

Bilety wcześniej nabywać można w Cukierni Warszawskiej.

Jubileusz Instytutu Głuchoniemych.

(Wspominek w setną rocznicę).

Pojutrze we wtorek d. 23 października obchodzony będzie w stolicy jubileusz stuletniego istnienia bez przerwy wielce doniosłej placówki dobroczynno-wychowawczej dla całego kraju. Mowa tu o t. zw. „Instytucie głuchoniemych”, którego otwarcie nastąpiło w tym samym roku, w tydzień zaledwie po zgonie w Solurze wiekopomnej pamięci Naczelnika narodu. Należy bowiem zaznaczyć drobny, ale ciekawy szczegół pozostający w pewnym związku z wielkim jubileuszem narodowym, jaki tymi dniami obchodziła cała Polska.

Nie było przed stu laty telegrafu, Warszawa więc w dn. 23 października 1817 r. o śmierci Tadeusza Kościuszki nie jeszcze nie wiedziała. Ale założyciel i twórca Instytutu ks. Jakób Falkowski w mowie inauguracyjnej przy otwarciu zakładu, poświęcił pewien ustęp Bohaterowi z pod Raclawic, którego przed kilku miesiącami w powrotnej drodze z Francji w Solurze Szwajcarskiej odwiedził.

Ksiądz Falkowski zanim został kapłanem był w młodych latach uczestnikiem powstania Kościuszkowskiego. Tworząc następnie pierwszy w Polsce zakład wychowawczy dla głuchoniemych, którymi się od lat kilku troskliwie zajmował, zacny kapłan-filantrop udał się do Francji, gdzie już istniały wzorowo prowadzone podobne zakłady dla tych nieszczęśliwych. Kiedy zaś podczas odwiedzin ukochanego Naczelnika w Solurze wywnętrzył mu się ze swoich doniosłych zamierzeń, Kościuszko wielce się zainteresował całym przedsięwzięciem, a nadto wręczył czci-godnemu kapłanowi swoją skromną ofiarę na cel tak wzniosły.

O tych odwiedzinach i o darze Naczelnika wspominał właśnie w swej mowie inauguracyjnej dawny żołnierz Kościuszkowski nie wiedząc wówczas, że Duch wielkiego Męza uleciał już w zaświaty.

Pierwszym więc rektorem polskiego Instytutu głuchoniemych, był jego założyciel i organizator wspomniany ks. Jakób Falkowski, zajmując to stanowisko do 1831 r. Następca jego ksiądz Wysocki sześć lat kierował zakładem, trzecim zaś rektorem był ksiądz Józef Szczygielski od 1837 r. do 1864.

Okres to wielkiego rozwoju Instytutu, z którym od 1842 r. złączono pierwszy w kraju zakład wychowawczy dla ociemniałych. Oba oddziały: głuchoniemych i ociemniałych, jakkolwiek z natury rzeczy, miały całkiem odmienne systemy edukacyjne i oddzielny personel wychowawczy, mieściły się w pawilonach jednej wspólnej obszernej posesji przy placu Trzech Krzyży i pod kierownictwem jednego rektora, a później dyrektora Instytutu.

Pierwszym dyrektorem świeckim po trzech kapłanach-rektorach, został mianowany w 1864 r. b. wizytator szkół Królestwa z okresu rządów Wielopolskiego, znakomity pedagog Jan Papłoński. Za jego dyrektorstwa, Instytut stał bardzo wysoko pod względem pedagogicznym w zakresie obu swych specjalności. Wychodziło z niego corocznie kilkudziesięciu młodzieńców, którzy mimo swego strasznego kalectwa stawali w szeregach użytecznych pracowników społeczeństwa. Wielu z nich, jako wykwalifikowani majstrzy różnych rzemiosł, zakładało własne warsztaty rękodzielnicze w stolicy i różnych miastach kraju. Niektórzy głuchoniemi dzięki otrzymanej wiedzy w instytucie, zdobywali nawet poważniejsze stanowiska w rozmaitych instytucjach prywatnych, jako biuraliści i buchalterzy. Pewien zastęp b. wychowanków Instytutu wykazał duże zdolności w zawodach artystycznych jak malarstwo, a zwłaszcza rzeźbiarstwo i snycerstwo.

Podobnie i z oddziału ociemniałych wychodzili sprawnie pracujący szczerkarze i grzebieniarze, a przede-wszystkiem spory kontyngens muzyków, tworzących własne kapele, z których w żywej pamięci starszych warszawian tkwi dotąd doskonały zespół orkiestrowy pod batutą nauczyciela Instytutu, a zarazem kompozytora wielu utworów, Głowackiego, również niewidomego od urodzenia. Na balach i wieczorach karnawałowych grali zawsze do tańca ociemniiali grajkowie z Instytutu.

Wysoki poziom pedagogiczny Instytutu warszawskiego, jaki dobitnie zaznaczano na wszystkich międzynarodowych kongresach głuchoniemych i ociemniałych, zawdzięczać należy doskonałym siłom nauczycielskim, które dy-

KINO-TEATR

„Zacisze“

Wejście od ul. Dęblińskiej.

Wielka sensacja! Od wtorku 16 do poniedziałku 22 października r. b. Wielka sensacja!

Obraz odegrany przez artystów teatrów warszawskich

Realistyczny dramat w 5-ciu aktach z życia Warszawy.

W rolach głównych:

Pola Negri, Marja Dulęba, W. Kuncewicz i I. Pawłowski.

1) Pragnienie nowego życia, 2) W wirze Warszawy, 3) Na scenie, 4) Dwa żywioły, 5) Zemsta życia.

W akcie 2-gim „Taniec zmysłów“ wykonają Pola Negri z p. Sobiszewskim premierem baletu Warszawskiego.

DOATKI
NADPROGRAMOWE

Sala kompletnie odnowiona.

Aparaty najnowszej konstrukcji.

— Muzyka powiększona.

Początek przedstawień o 5, w sobotę o 4, w dni świąteczne o 2.

Ceny miejsc zwyczajne 1918

BESTJA

UWAGA: W akcie 2-gim „Taniec zmysłów“ wykonają Pola Negri z p. Sobiszewskim premierem baletu Warszawskiego.

rektor Papłoński umiejętnie dobierał, zwłaszcza odkąd polscy nauczyciele wypierani stopniowo ze szkół publicznych, poddanych rusyfikacji, chętnie przyjmowali miejsce, w tym jedynie jeszcze rdzennie polskim zakładzie naukowym.

Oslawiony kurator Apuchtin w pierwszych latach swej działalności, krzywo patrzył na ten polski charakter jedynego już publiczno-rządowego zakładu wychowawczego w kraju, ale się liczył z powagą dyrektora Papłońskiego, który przez swoje osobiste stosunki, bronił do ostatka Instytut przed rusyfikacją.

Ale gdy w 1885 r. zmarł zasłużony dyrektor Papłoński, a tymczasowe kierownictwo objął wieloletni wicedyrektor ks. Teofil Jagodziński, postać rzeczy od razu się zmieniła. Apuchtin odmówił zatwierdzenia ks. Jagodzińskiego, a po dwóch latach w 1887 r. zamianował dyrektorem Instytutu rosjanina dr. Michała Zienca, jak powszechna głosiła fama, swego syna naturalnego.

Od roku więc 1887 Instytut dla polskich głuchoniemych i ociemniałych, założony w 1817 r. z fundacji narodowej, począł podlegać stopniowemu a gruntownemu moskwiźnieniu. Rugując systematycznie z roku na rok nauczycieli i wychowawców Polaków, a zastępując ich przybyszami z nad Wołgi i Uralu, wprowadzono niebawem mowę rosyjską jako język wykładowy, czyniąc jedynie wyjątek przy nauce religii.

Nie trudno zrozumieć, jakie to „obrusiatelstwo“ wywarło wkrótce skutek na obniżenie się poziomu pedagogicznego w stosunku do specjalnych zadań zakładu w obu oddziałach. Dyrektorzy: początkowo Zieniec, a później jeszcze bezwzględniejszy od tamtego Błagowie-szczeńskij, z nimi zaś cały personel czynowniczych wychowawców i pedagogów, mieli na widoku jedynie rosyjskość Instytutu, która osłaniała ich rabunkową gospodarkę funduszami, w jakie przez społeczeństwo własne był zakład tak obficie wyposażony. Dość powiedzieć, że z czasem połowa stypendystów wśród wychowawców głuchoniemych i ociemniałych, była złożona z dziatwy rosyjskiej, importowanej ze wszystkich stron caratu.

Ten ostatni, blisko trzydziestoletni okres w stuleciu Instytutu, to także jedna z bolesnych kart tej wielkiej czarnej księgi w męczeńskim bycie narodu pod jarzmem poprzedniego zaborcy. Oczywiście, że podczas wtorkowego jubileuszu będzie to zaznaczona, ale już tylko jako szczęśliwie przeszła zmora, której „przeżyte kształty, nie wrócą do istnienia“.

Instytut głuchoniemych i ociemniałych wkracza pojutrze w drugie stulecie swego trwałego bytu, jako odrodzony wkrótce polski zakład filantropijno-wychowawczy, wskrzeszając dawne swoje świetne tradycje, z którymi, jak już powyżej zaznaczyliśmy, łączy się poniekąd i wielkie imię Naczelnika narodu.

L. Kościusa.

Z Komisji przejściowej T. Rady Stanu.

Na posiedzeniach Komisji przejściowej Tymczasowej Rady Stanu, powzięto uchwały w sprawach między innymi następujących:

Postanowiono wystąpić do władz okupacyjnych o przekazanie odpowiednich sum z dochodów krajowych do dyspozycji Rady Regencyjnej.

P z y j ę t o w i s d o m o ś c i szczegóły komunikat referenta Departamentu pracy, p. Druckiego o staraniach, podjętych w Niemczech przez t. zw. „Komitet Wschodu“, oraz przez stronnictwa polskie, w celu poepazania bytu i równouprawnienia z robotnikami niemieckimi, robotników polskich z Królestwa, pracujących w Niemczech. Przyjęto, odczytany przez p. Kaczorowskiego, memoriał w tej sprawie.

Postanowiono, na wniosek hr. Rostworowskiego: 1) poprzeć podanie Komitetu polskiego w Sztokholmie do rządów państw centralnych o ułatwienie przejazdu z Rosji poddanym Królestwa Polskiego.

W sprawie podania mieszkańców gminy Szczekociny o pozwolenie na przerobienie marmurowego pomnika na cześć cara Aleksandra II z gminy Lelów, pow. włoszczyńskiego, na pomnik bitwy Kościuszki z rosjanami pod Szczekocinami — zgodzono się z poglądem władz austriacko-węgierskich, że załatwienie powyższego podania ograniczyć się powinno do zezwolenia na wzniesienie pomnika Kościuszki w Szczekocinach, powzięcie zaś uchwały co do losu rosyjskiego pomnika pozostawiać należy uznaniu gmin, które pomnik wzniosły.

Odczytano odmowną opinię p. Naczelnika zarządu cywilnego v Krieta w sprawie uchwalonej przez T. Radę Stanu ustawy o utworzeniu Rad gminnych. Władze okupacyjne niemieckie zamierzają powoływać Rady gminne bez wydawania prawa, w drodze zarządzeń poszczególnych naczelników powiatu.

Uchwalono żądane przez Magistrat m. st. Warszawy, oświadczenie w sprawie ewentualnego lombardowania nowej pożyczki miasta Warszawy przez przyzwy polski Bank państwa.

Przyjęto do wiadomości komunikat p. Komisarza ces.-niemieckiego, iż korespondencja i przesyłki pocztowe polskich władz państwowych będą korzystały w obrębie Królestwa Polskiego z praw komunikacji urzędowej.

Rozwiązanie N. K. N.

W tych dniach odbyło się posiedzenie N. K. N., na którym przyjęto następujące uchwały:

„Naczelny Komitet Narodowy uchwała rozwiązać się z chwilą powstania rządu polskiego i agendy swoje oddaje temuż rządowi. Do przeprowadzenia tego oddania, a w szczególności oddania Legionów, jako kadr armii polskiej, upoważnia N. K. N. swoją komisję wykonawczą do rozpoczęcia rokowań z departamentem spraw politycznych Komisji przejściowej b. Tymczasowej Rady Stanu na zasadzie poczynionej przez niego propozycji objęcia już teraz przez tę Komisję biur informacyjnych z granicznych N. K. N., celem przekazania ich rządowi polskiemu.

„Fundusze, które, po zamknięciu pozostała, uchwała N. K. N. przekazać rządowi państwa polskiego na cele opieki nad legionistami. Co do sposobu użycia tych funduszy zasięgnie rząd polski opinii prezesa Koła polskiego, marszałka krajowego, prezydentów miast Krakowa i Lwowa, tudzież prezesa komisji wykonawczej N. K. N. Komisja kontrolująca ma pozostać w dotychczasowym składzie.

Prof. dr. Jaworski, wiceprezes N. K. N., zrezygnował „z powodu nadwrotnego stanu zdrowia“, jak donosi „Nowa Reforma“.

Uchwały powyższe zostały poprzedzone obradami posłów demokratycznych, odbytemi w gmachu magistratu. Demokraci większością głosów oświadczyli się za likwidacją N. K. N. Wobec tego wszelkie próby utrzymania dalej tego przeżytku niemożliwe.

Koło polskie w Wiedniu

WIEDEN, 18 października, Po skończonej konferencji u prezydenta ministrów otwarto posiedzenie Koła polskiego. Przewodniczący Kędzior zdał sprawę z konferencji z prezydentem gabinetu, poczem uchwalono, aby decyzję co do okresu, jaki ma być przyznany prowizorium budżetowemu, powziąć na następnym posiedzeniu, Koła, które się odbędzie we wtorek, dnia 23 b. m. Uchwalono dalej, na wniosek posła Sredniawskiego powołać komisję polityczną Koła polskiego dla omówienia sytuacji politycznej.

Działalność O. O. Jezuitów w Rosji.

Podczas generalnego zjazdu przedstawicieli kościoła ortodoksyjnego w Moskwie poruszono kwestję dopuszczenia Jezuitów do Rosji. Jezuitom nadal rząd tymczasowy daleko idące prawo zakładania szkół i konwiktów i szerzenia wiary i oświaty bez żadnych przeszkód. Przedstawiciele kościoła prawosławnego aczkolwiek uznają postępowanie rządu za nieformalne z powodu podpisania odnośnego aktu przez ministra oświaty, zamiast ministra wyznań, nie wnoszą żadnego przeciwko aktowi temu protestu, aby nie wywołać pomiędzy wyznawcami Kościoła katolickiego rozgorzyczenia.

Z widowni wydarzeń.

Odpowiedź koalicji.

LUGANO, 17 października. Jak donoszą dzienniki włoskie, poseł angielski przy Watykanie oświadczył, że odpowiedź koalicji na notę pokojową Papieża doręczona będzie w początkach listopada.

Interpelacja o odpowiedź angielską.

LONDYN. W izbie gmin oświadczył lord Cecil na skierowane ku niemu zapytania, że dobitna i energiczna odpowiedź Wilsona na notę papieską nie była bynajmniej rezultatem jakiegos porozumienia, osiągniętego między państwami koalicji.

Zarządzenia Wilsona.

BERLIN. Z Genewy donoszą do „Vossische Ztg.“: Jak telegrafują z Waszyngtonu do „Petit Parisien“, na mocy otrzymanych pełnomocnictw dyktatorskich prezydent Wilson nakazał zasadniczo sekwestr wszelkiej własności nieprzyjacielskiej, tudzież patentów, wystawionych poddanym państw nieprzyjacielskich.

Dla poparcia pożyczki narodowej, oznaczonej na dn. 24-ty b. m., prezydent Wilson ogłosił proklamację pod hasłem: „Do pokoju przez zwycięstwo“.

Konferencja koalicji w Londynie.

BERLIN. Według „Nationalztg.“ „Dien“ petersb., donosi, że konferencja koalicji dla ustalenia celów wojny jest już zupełnie przygotowana i rozpocznie się w Londynie dnia 10 listopada r. b. Na konferencji tej będą czynione usiłowa-

nia, ażeby program pokojowy mocarstw centralnych, o ile będzie do tego czasu znany, dalej program pokojowy demokracji rosyjskiej, program Wilsona, wreszcie cele wojenne Francji i Włoch sprowadzić do wspólnego mianownika i na tej podstawie rozpocząć poważne narady pokojowe.

Pruska reforma wyborcza.

POZNAŃ. Z Berlina donoszą do „Dziennika Poznańskiego“: Projekty o zmianie prawa wyborczego do izby poselskiej i o nowym składzie izby panów w Prusiech opracowane już są i wykończone przez zainteresowane ministerja tak dalece, że niebawem będą przedmiotem ostatecznych obrad ministerjum państwa.

Ewakuacja Rewla.

SZTOKHOLM. 19-go października. (Telegram W. A. T.). Petersburska Agencja Telegraficzna donosi: Według informacji „Nowoje Wremia“, w dniu 16 b. m. rozpoczęta została ewakuacja Rewla, wskutek ofensywy niemieckiej.

Według wspomnianego pisma mieszkańcy porzucają miasto, udając się do wewnętrznych prowincji Rosji.

Zatopienie torpedowca amerykańskiego

WASZYNGTON. 19 października. (Telegram W. A. T.) Urzędowy komunikat Biura Rutersa. W ubiegły wtorek pewien torpedowiec amerykański storpedowany został w strefie działań wojennych. Jeden marynarz został zabity, pięciu jest rannych. Uszkodzony statek powrócił do przystani.

Armja amerykańska.

BERLIN, (BTW.) — Z Rotterdamu donoszą; Sekretarz amerykańskiego departamentu wojny ogłasza że Stany Zjednoczone powołały dotychczas pod broń i wyćwiczyły 431,000 żołnierzy.

Armja angielska.

BERLIN, (BTW.) — Z Bazylei donoszą do Vossische Ztg: W ostatnim przeglądzie tygodniowym Manchester Guardian oblicza, że Anglia posiada obecnie na wszystkich widowniach wojny 85 dywizji.

Młodany spisek.

BERN. „Tems“ donosi: W Odesie aresztowano grupę oficerów z porucznikiem Gussarowem na czele; zamierzali oni opanować przemocą miejscowe urządzenie telegraficzne, gmach sztabu, oraz wogóle cały odeski okręg wojenny.

Rozruchy na Kaukazie.

Peł. Ag. Tel. donosi z Kutaisu o wielkich rozruchach, podczas których motłoch plądrował centralne dzielnice miasta. W mieście ogłoszono stan wojenny.

Na froncie włoskim.

MONACHJUM (BTW.): Z Genewy donoszą do „Münchner. Ztg.“: Według wiadomości, podanych przez pisma ludzkie, od tygodnia wstrzymany jest zwykły ruch osobowy i towarowy na liniach kolejowych we Francji i we Włoszech. Natomiast nieprzerwanie są w ruchu pociągi wojskowe z Francji do Włoch. Transportowane też jest kolejami w tym samym kierunku liczne wojsko angielskie, angielska broń i amunicja. Na liniach kolejowych Włoch północnych panuje nadzwyczaj żywy ruch, wskazujący, że na froncie włoskim przeprowadzane są na wielką skalę przesunięcia wojska.

Włochy a pokój.

ZURYCH. Donoszą tu z nad granicy włoskiej: W rzymskich kołach politycznych wyniki obrad obecnej sesji parlamentu włoskiego oczekiwane są z ogromnym napięciem, gdyż sprawa pokoju stanowić będzie główny przedmiot dyskusji.

W Rzymie, Medjolanie, Turynie i innych miejscowościach w dniu, w którym odbywać się będą w parlamencie debaty nad interpelacjami socjalistów, nastąpić mają pochody uliczne poprzez główne ulice.

W kołach dobrze poinformowanych twierdzą, że sprowadzono wojsko angielskie dla rozpedzania tłumów, gdyż podczas ostatnich rozruchów żołnierze włoscy odmawiali strzelania do swych rodaków.

Przeciwko żydom.

AMSTERDAM, (BTW.) Według informacji dzienników angielskich, tudzież żydowskich, w dniach 24-ym i 25-ym września, bezpośrednio przed uroczystymi świątami żydowskimi, zdarzyły się w Londynie, a mianowicie w dzielnicach wschodnich, ostre wykroczenia przeciwko ludności żydowskiej, mające charakter pogromowy. Wielu żydów po większej części pochodzących z Rosji, pomiędzy którymi byli też żołnierze rosyjscy, znieważani byli czynnie przez tłum uliczny, do którego przyłączyli się też żołnierze angielscy. Szyby w bardzo wielu domach zamieszkałych przez żydów rosyjskiego pochodzenia powybijano, przechodniów żydów łżono i bito. Tylko z wielkim trudem udało się wreszcie policji kres położyć wykroczeniom i plądrowaniu. Jak wiadomo, przed kilku miesiącami podobne ekscesy o takimże charakterze pogromowym zdarzyły się w Leeds.

Z dnia na dzień.

Koło polskie a Rada regencyjna.

Wiedeńskie Koło polskie zgodnie z powziętą uchwałą wystosowało do Rady regencyjnej na ręce arcybiskupa Kakowskiego następujący telegram wysłany jako list:

Najprzewielebniejszy ks. Arcybiskup ks. Metropolita Aleksander Kakowski w Warszawie. Prezydium Koła polskiego w Wiedniu, ozywione nadzieją wskrzeszenia naszej ojczyzny, przesyła z okazji wprowadzenia w urządowanie Rady regencyjnej w Warszawie wyrazy szczerzej radości i najserdeczniejsze życzenia wysokiej Radzie, aby danem jej było skutecznie przyczynić się do ziszczenia pragnień całego narodu. Podpisani: Daszyński, Głabiński, Goetz, Kędziór, Zieleniewski.

* Z Rady regencyjnej. W tych dniach do pałacu arcybiskupiego przy ul. Miodowej przybyli członkowie komisji przejściowej Tymcz. Rady stanu. Do zgromadzonych w pałacu członków Rady regencyjnej przemówił przewodniczący komisji przejściowej wicemarszałek Mikulowski-Pomorski. Odpowiadał J. E. ks. arcybiskup Kakowski, prosząc komisję, ażeby do czasu ustanowienia ministerjów pełniła nadal swoje czynności.

* Obchód Kościuszkowski w Rosji. Pisma duńskie donoszą, że w poniedziałek odbyły się z okazji setnej rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki we wszystkich kościołach petersburskich nabożeństwa. Wieczorem odbyła się zbiorowa uroczystość w sali dramatu muzycznego. W Moskwie urządzono manifestacyjne obchody, w których uczestniczyła również kolonja amerykańska. Na uroczystość Kościuszkowską przybył w imieniu rządu amerykańskiego z Petersburga ambasador amerykański, Francis.

* Lwów na cele narodowe. Rada przyboczna uchwalila wyasygnować na fundusz Kościuszkowski 5 tys. kor. oraz na cel utworzenia szkoły podchorążych w Warszawie 5000 koron.

* Prasa czeska przeciw żydom. „Narodni Listy” rozpisyją się o bezwzględności i uciążliwości żydów galicyjskich i stawiają żądanie, by usunięto

ich z ziem czeskich jaknajprędzej i za każdą cenę. Początkowo przyjmowano ich w Czebach jako uciekinierów wojennych ze współuczuciem, lecz żydzi okazali Czechom niewdzięczność.

* Nowe linje kolejowe. W sferach przemysłowych i kupieckich podniesiono sprawę budowy nowych linii kolejowych w Królestwie. Na pierwszym miejscu stawiana jest tutaj sprawa linii Warszawa — Radom, która by połączyła Warszawę bezpośrednio z radomskim okręgiem przemysłowym i skróciła przejazd z Radomia do Warszawy z sześciu do dwóch godzin. Następnie wysuwane są projekty linii kolejowych pomiędzy Zagłębiem dąbrowskim a hutami radomskimi (zakłady ostrowieckie) i kolei Płock — Częstochowa, oraz jeszcze kilku mniejszych połączeń.

* W sprawie podatku od majątku. Z uwagi na trudności wypełnienia w krótkim czasie przepisanych przez ustawę deklaracji podatkowych oraz z uwagi na wątpliwości, jakie formularze podatkowe nastroczają Centralne T-wo Rolnicze, T-wo Kred. Ziemskie, Związek Ziemian, Bank Ziemski, Rada Główna Opiekuńcza zwróciły się do p. Szefera zarządu cywilnego z prośbą o odroczenie składania deklaracji do dnia 15 grudnia r. b.

Z Sosnowca

Dnia 20 X

Nabożeństwa.

Jutro porządek nabożeństw w sosnowieckim kościele parafjalnym będzie następujący: Msze św. o godz. 6 i o 8, 9 i 10 rano. Suma o godzinie 11-ej. Nieszpory o 3 i pół po południu

— Kancelarja inspektora szkolnego. Inspektor szkolny sosnowieckiego okręgu p. Cimoszko kancelarję swoją urządził przy ul. Starososnowieckiej w domu Nr. 12 na trzecim piętrze. Nawal spraw szkolnych załatwia sekretarz oraz kancelista.

— Z T-wa wpisów szkolnych. Zarząd T-wa Pomocy dla niezdolnych uczniów i uczenie szkół średnich niniejszym zawiadamia, iż ogólne zebranie członków w drugim i ostatecznym terminie odbędzie się d. 24 października o godz. 7 wieczorem w lokalu Rady Opiekuńczej ul. Małchowskiego Nr. 11. Porządek obrad: 1) odczytanie protokołu, 2) sprawozdanie ogólne, 3) sprawozdanie finansowe, 4) protokół Komisji rewizyjnej, 5) wybory 6 członków Zarządu i 3 Komisji rewizyjnej, 6) Wolne wnioski.

— Ze Stow. Techników. Stowarzyszenie techników w Sosnowcu w celu podtrzymania życia towarzyskiego wśród członków, urządza w niedzielę, dnia 28 b. m. w godzinach popołudniowych w lokalu swym przy ul. Czystej Nr. 9 „herbatkę” dla swych członków i ich rodzin. Blizsze szczegóły będą podane w przyszłym tygodniu.

W tymże lokalu w dniu jutrzejszym o godz. 3 po południu odbędzie się ogólne zebranie dyskusyjne na temat: „O stylu polskim w architekturze”.

— Ze Stow. kupców polskich. Jutro, w niedzielę, o godz. 3 po południu w Gospodzie Mieszczańskiej odbędzie się zebranie kupców kolonjalnych, w celu zatwierdzenia cen na produkty żywnościowe w myśl rozporządzenia p. naczelnika powiatu.

— Z życia Związku. Przypominamy, iż jutro, w niedzielę, o godz. 5-ej popołudniu w sali Związku na Pogoni odbędzie się nadzwyczajne ogólne zebranie członków Związku zawodowego pracownic igły.

W tymże lokalu o godz. 2 popołudniu odbędzie się nadzwyczajne zebranie agitacyjne elektromonterów.

— Ze szkół. Stanowisko prefekta w gimnazjum żeńskim im. Królowej Jadwigi obejmuje ks. S. Klepaczewski

— Koncert St. Gruszczyńskiego. Jutro, w niedzielę, w sali Teatru Zimowego odbędzie się koncert Stanisława Gruszczyńskiego, wysoce utalentowanego tenora opery warszawskiej, ze współdziałaniem znakomitego pianisty p. Stanisława Zmigrydera.

— Tetr Ludowy. Wobec powodzenia, jakim cieszyła się sztuka patriotyczna „Kościuszkę pod Raclawicami” dyrekcja teatru powtarza ją jutro po południu dla zamiejscowej publiczności, jak również dla osób, które w ub. niedziele nie mogły się docisnąć do kasy. Wieczorem o godz 6 i pół wystawiona będzie sztuka Pawła Kościuszkowskiego w 6 obrazach p. t. „Tajemnice Warszawy”. Sztuka ta przedstawia nam niefortunny los polskiej rodziny, która dostała się w pułapkę pajaka lichwiarza.

— „Zacisze”. Dyrekcja kino-teatru „Zacisze” nie zważając na duże koszty sprowadziła wysoce artystyczny obraz p. t. „Bestja”, dramat w 5 aktach w wykonaniu wybitnych artystów teatrów warszawskich. W rolach głównych występują: Pola Negri, Marja Duleba, Kuncewicz i Pawłowski. Demonstrowanie powyższej atrakcji ekranowej trwać będzie tylko do poniedziałku włącznie. Ceny miejsc nie podwyższono.

— „Oaza”. Dzisiaj i jutro — ostatnie dni demonstracji wzruszającego dramatu życiowego w 5 ciał częściach pod tytułem „Zabrachka”. W roli tytułowej występuje słynna z piękności i talentu Lota Neuman.

Z Bedlewa.

+ Nabożeństwo. Porządek nabożeństw w tutejszym kościele w niedzielę następujący: prymaria o godzinie 7, msze św. o godz. 8 i pół i 9 m. 15, suma o 11 i nieszpory o 3 i pół.

+ Z parafji. Na wikariusza tutejszej parafji naznaczony został ks. Franciszek Sieradzki, który już od paru tygodni spełnia swe obowiązki.

+ Kartofle na zimę. Komitety żywnościowe otrzymały z magistratu rozporządzenie treści następującej: „W celu zabezpieczenia się na możliwie najdłuższy okres rozpocznie wkrótce wydział transportowy zgodnie z zawiadomieniem Biura Kupieckiego, obfitującą dostawę kartofli. Proponuje się przeto następujące poczynienie odpowiednich przygotowań, aby nadchodzące kartofle umiarkowanie pod kierunkiem sił fachowych zakupować lub przechować. Aby zaś nie trzeba było zbyt wielkiej ilości kartofli przechowywać, pożądanym byłoby wydanie na wzór Warszawy kart jednorazowych, uprawniających do odbioru 200 funtów kartofli na osobę na pięć miesięcy.

+ Kradzież pasów. W elektrowni małobudzkiej skradziono poważniejszą ilość pasów transmisyjnych, strata do ryczas nie jest ustalona; śledztwo w toku.

+ Kradzież herbaty. Jednemu z kupców przy ul. Czeleudzkiej skradziono w nocy kilka skrzynek herbaty.

Okazuje się więc, iż herbaty w Bedlinie nie brak, lecz gdzie się znajdują większe zapasy tego artykułu, o tem dokładnie wiedzą tylko „specjaliści od wytrychu”.

Z Łagiszy.

Obchód Kościuszkowski w Łagiszy odbył się z niezwykłą wspaniałością. W niedzielę dnia 14 b. m. już o godz. 7 rano rozpoczęła się sprzedaż znaczka. Niebawem zaczął się formować pochód, który wyruszył do kościoła w Grodźcu.

Na czele pochodu niesiono 4 sztandary miejscowych korporacji, poczem postępowali ochrony, szkoły miejskie, straż ogniowa, dalej Zarząd kopalni, Polski Związek zawodowy, Urząd gmi-

ny z gospodarzami wsi, Stowarzyszenie łagiskie, oraz tłumy okolicznych mieszkańców. Przy wprowadzeniu pochodu do kościoła ks. prob. Tomasiak dokonał poświęcenia sztandaru działwy szkolnej. Sztandar ten został ofiarowany działwy na uroczystość Obchodu Kościuszkowskiego przez dyrektora kop. „Antoni” p. Nordmana. Po nabożeństwie pochód odbył drogę powrotną.

W Domu ludowym wygłoszone były odczyty o Tadeuszu Kościuszcze przez pp. Tasińskiego i Zychewicza, poczem odbyło się amatorskie przedstawienie.

W. Stremiński.

Z Dąbrowy.

W ub. niedzielę w związku z uroczystością Obchodu Kościuszkowskiego odbyło się uroczyste nabożeństwo przy udziale korporacji miejscowych i licznego tłumu wiernych. Po południu odbył się pochód do pomnika, który poświęcił ks. kan. Mazurkiewicz, poczem wygłosili przemowy z łona Komitetu p. J. Zybert oraz prezydent miasta dr. Piwowar.

W dniu jutrzejszym, dn. 21 b. m. odbędzie się w Dąbrowie uroczystość uczczenia 100 rocznicy zgonu Naczelnika przez całe Zagłębie Dąbrowskie. Spodziewany jest liczny zjazd przedstawicieli robotniczych i rzemieślniczych z pobliskich okolic.

Więści ze stolicy.

* Karty opalowe. D. 1 listopada r. b. wprowadzone będą dla ludności Warszawy karty opalowe, upoważniające do nabywania materiałów opalowych, otrzymywanych przez wydział zaopatrywania miasta do podziału między ludność w miesiącach zimowych do dnia 31 marca r. p. Każda karta opalowa składa się z legitymacji imiennej i 10 kuponów, określających ilość w zależności od liczby pieców (ognisk) w mieszkaniu.

* Mięso dla Polski. Komitet sjonistyczny w Warszawie otrzymał — podług gaz. żyd. — od prof. Warburga w Berlinie depeszę następującą:

„Po zabiegach u prezesa ministrów duńskich i dłuższych rokowaniach z licznymi urzędami państwowymi, przy współdziałaniu organizacji sjonistycznej w Kopenhadze i kilku wybitnych osobistości żydowskich w Danji, udało się p. Farbsteinowi otrzymać pozwolenie

Jeśli binokle potłuczone to zmartwienie zbyteczne

gdyż szybko i tanio naprawia wszelkie uszkodzenia binokli i okularów

SPECJALISTA

OPTYK-MECHANIK

J. Manela w Sosnowcu

ul. MODRZEJOWSKA nr. 1.

Bogaty wybór opravek znanej marki

„K O S M A”.

Dobieranie szkiele ściśle pg. recept lekarskich.

REPARACJE—NA POCZEKANIU.

Własnym wynalazkiem sklejam oprawki i klamry do włosów.

TEATR ZIMOWY

w Sosnowcu

TEATR ZIMOWY.

TYLKO 4 WYSTĘPY

KAROLA ADWENTOWICZA

Znakomitego tragika polskiego w otoczeniu własnej doborowej trupy

W piątek dnia 2 listopada r. b.

SAMSON i DALILA.

Tragikomedja w 3-eh aktach Soena Lange.

W sobotę dnia 3 listopada r. b.

W PRYZYSTANI

Dramat w 3-oh aktach J. Engla. 1906

Blizsze szczegóły w programach. Początek o godz. 7 i pół. Bilety do nabycia w księgarni „Wiedza”.

W niedzielę dnia 4 listopada r. b.

SAMOTNI

6. Hauptmanna w 5-ciu aktach.

W poniedziałek dnia 5 listopada r. b.

Budowniczy Solness

Sztuka w 3-eh aktach H. Ibsena.

na wywóz 3,000 sztuk bydła do hodowli, 2 wagonów wieprzowiny i 5 wagonów wołowiny*.

Różne.

○ **Łydzi w Rumunii.** Według informacji ze źródeł rosyjskich, w sprawie obecnego położenia żydów w Rumunii, król Ferdynand rumuński przyjął niedawno deputację całego szeregu gmin żydowskich w Rumunii. Deputacja ta prosiła króla usilnie o zarządzenie rewizji ustawodawstwa, dotyczące się żydów, Król odpowiedział deputacji, że chwila obecna pod żadnym po-

zorem nie zezwala na to, aby zajmować się sprawą żydowską. Wszystkie siły narodu muszą być skierowane obecnie ku zwycięskiemu zakończeniu wojny, a między innymi odzyskaniu z powrotem Siedmiogrodu. Dopiero po zawarciu pokoju — mówił król — może nastąpić chwila odpowiednia do zajęcia się zreformowaniem ustawodawstwa dotyczącego się żydów.

Odpowiedź Redakcji.

P. *Civis w Oesładei.* Przesłane nam sprawozdanie z Rady miejskiej z przyczyn od nas niezależnych dotąd ukazać się nie mogło.

Księgarnia Gebethnera i Wolffa w Warszawie poleca dzieła pedagogiczne Reusnera do bardzo praktycznej i najłatwiejszej nauki **Języków Obcych w Szkole i Domu bezpłatnie, bez nauczyciela z objaśnieniem wymowy i kluczem pod tył.**

SAMOUCZEK

Polsko - Niemiecki kurs wstępny (Elementarz) po fen. 15, 40, 80 i m. 1,50 kurs I-szy m. 3; kurs II-gi m. 5; **Rusko - Niemiecki** fenigów 15, 40, 80, marek 1,50 i 5,50; **Polsko - Francuski** kurs I-szy marek 3; kurs II-gi marek 8; **Polsko - Angielski** kurs I-szy marek 3; kurs II-gi marek 3; **Polsko - Ruski** fen. 15, 40, 80 i marek 1,50, 3,50. 2038

DRABNE OGŁOSZENIA

Kupię kasę ogniową w dobrym stanie. Wiadomość gmina Łagisza. 2071

Kilka morgów pola do sprzedania Aleja 11. 2074

Młoda osoba poszukuje jakiegokolwiek zajęcia chętnie przyjmie zarząd domem u pojedynczej osoby. Wiadomość „Kurjer”. 2069

Pomocnik sklepowego potrzebny do Stowarzyszenia Spożywczego przy Zakładach Żelaznych Miłowickich. 2068-3-1

Stowarzyszenie Kupców Polskich zawiadamia, że dn. 21 października r. b. o godz 5 po poł. w sali Gospody Mieszczańskiej, odągdzie się

Zebranie Kupców Kolonialnych

w sprawie ustalenia cen na artykuły spożywcze.

Cenniki będą do nabycia na zebraniu.

W interesie własnym leży aby nikogo tam nie zabrakło.

Zgubiono portfel, zawierający paszport niemiecki, wydany w Sosnowcu przez Naczelnika powiatu Będzińskiego wraz z przepustką zagraniczną na imię **Edwarda L. belta,** oraz 20 mk gotowizną. Uczeń wyznacza raczy zwrócić za nagrodą do Administracji „Kurjera”. 2073

WACŁAWA GRABIANSKIEGO

PIEKŁO

(Szkice z wojny).

Przed mostem. — Piekło. — Jedna noc. — Święty Boże, Święty mocny. — Pan i pies. — Przesłupca — Stajenka Betlejemska. — Matka. — Śmierć. — Szpieg.

Gena 2 mk. 20 fen. Do nabycia we wszystkich księgarniach, oraz w Administracji „Głosu Narodu”, (Kraków, Krzyża 11), która wysyła książkę za zaliczką pocztową, lub po nadesłaniu należytości.

TEGOŻ AUTORA : **WOJENNY BALONIK** (bajki nie bajki) 9317 Gena 2 mk. 50 fenigów.

Potrzebni chłopcy do terminu. Zakład rowerów Edm. Pladek Warszawska 10. 2066-3-1

Do sprzedania roczniki tygodnika ilustrowanego z roku 1903—1904—1906—1907 oraz 2 tomy „Dzieje Polski” Wiadomość „Kurjer”. 2060-2-1

Potrzebna energiczna, rutynowana nauczycielka do dwójga dzieci na stałe za utrzymanie i wynagrodzenie. Wiadomość w „Kurjerze”. 2055

Potrzebna panienska do księgarni W-iej Z. Hubickiej w Zawierciu 2054

Osoba, znająca porządną reparację i umiejająca prasować na sztywno, potrzebna na wieś do wyreżczenia pańi domu. Wymagania i kwalifikacje pod adresem, Z. Hubicka, księgarnia, Zawiercie dla A. J. 2053

Nauczycielka z muzyką i konwersacją francuską, skromnych wymagań, potrzebna na wieś do jednej dziewczynki. Adres Z. Hubicka, księgarnia, Zawiercie dla J. W. 2052-4

Do sprzedania w Zawierciu dom murywany piętrowy z placem 200 prętów kw. Wiadomość: Kalinowski, Zawiercie, Kościelna 17.

JEDYNE w ZAGŁĘBIU z gruntowną i praktyczną nauką, półroczne, dzienne i wieczorne kursy

Handlowo-Buchalteryjne

FR. SIKORSKIEGO w SOSNOWCU, ul. Warszawska Nr. 10.

Na kursach uczniowie przechodzą praktycznie: Arytmetykę handlową i finansową, kalkulację, korespondencję, prawo handlowe i wekslowe, geografje, towaroznawstwo, ekonomje i buhalterje; pojedynczą i podwójną, włoską, amerykańską, niemiecką, francuską, angielską, jedno-dwu-trzech i wielokontową, towarową, fabryczną, bankową, rolniczą, spółek, kas pożyczk.-oszczędn., towarzystw akcyjnych, wzajemnego kredytu, sekretną i t. d.

Oplata za całkowity kurs wynosi **150 marek**, płatne jednorazowo, lub w ratach miesięcznych, z góry. Materiały piśmienne osobno. Na kursach przyjmują się kandydaci tylko z gruntowną znajomością języka polskiego i ulamków. Wykłady rozpoczyna się 5 listopada r. b. Zapisy do wyżej oznaczonego czasu przyjmują się od godziny 6 do 8 wieczorem w poniedziałki, środy i piątki.

UWAGA: Kursy polecają W. P. Pracodawcom wykwalifikowanych pracowników biurowych, racząc za ich zdolności. 2064

BIURO TECHNICZNE „METEOR”

Sosnowiec, ul. Warszawska Nr. 6.

— POLECA: —

Maszyny i narzędzia rolnicze.	Motory do celów gospodarczych.
Artykuły techniczne.	Linoleum i Inlaid.
Artykuły sportowe.	Dywany i chodniki linoleumowe.
Artykuły skautowskie jako to:	Ceraty.
Plecaki, owijaki, noże, paski, garnitury.	Pałta nieprzemakalne.
Menzażki, kubki, świtery i t. p.	1792

ZAKŁADY MECHANICZNE J. KRUSZYŃSKIEGO w SOSNOWCU, ul. Węgelska 51 Przegazd 1

Kamiki z szyldzikami SPECJALNOŚĆ: ANTARIKI (obtyki do okien) PORĘCZE ochronne do drzwi i okien sklepowych - Śruby (rączki) do pieców Kranzy żelazne zlewowe.

Teatr Ludowy ul. Kościelna 7. pod. kier. Wł. Bernatowicza.

Kościuszk pod Racławicami obraz historyczno ludowy w 6-ciu obrazach Wł. L. Anczyca. Ceny miejsc niższe.

TAJEMNICE WARSZAWY melodramat w 6-ciu obrazach Pawła Koźmińskiego. Bilety nabyciwac można od godz. 11-tej z rana w kasie teatralnej.

Kino-Daza w SOSNOWCU. — vis-a-vis dworca kolejowego. —

Zebraczka NOWOŚĆ! Od wtorku 16 do poniedziałku 22 paździer. 1917 r. NOWOŚĆ! wzruszający dramat życiowy w 5 częściach ze słynną z piękności artystką w roli tytułowej **LOTĄ NEUMAN.** w roli tytułowej

FIFI arcywesioła farsa. Ceny miejsc zwyczajne. — Muzyka powiększona. **! BACZNOŚĆ !** — Od 23-go października r. b. — **MIA MAY**

Kino-Sfinks w Sosnowcu.

KISMET Spowiedź Katorżnika NOWOŚĆ! Od wtorku 16 do poniedziałku 22 października NOWOŚĆ! Wspaniały dramat amerykański — ze serji — „WORLD” N astrojowy dramat w 6-ciu częściach, odegrany przez najlepszych artystów New-Yorskich. W roli głównej występuje słynna artystka **Marta Novelly** 2045

1) Spowiedź katorżnika. 2) Podstęp przyjaciela. 3) Niebezpieczna ucieczka. 4) Czarna maska. 5) Cięż strasznej przeszłości. 6) W płomieniach zamku.

Do obrazu przegrany duet koncert. pod dyr. Gutermanna.